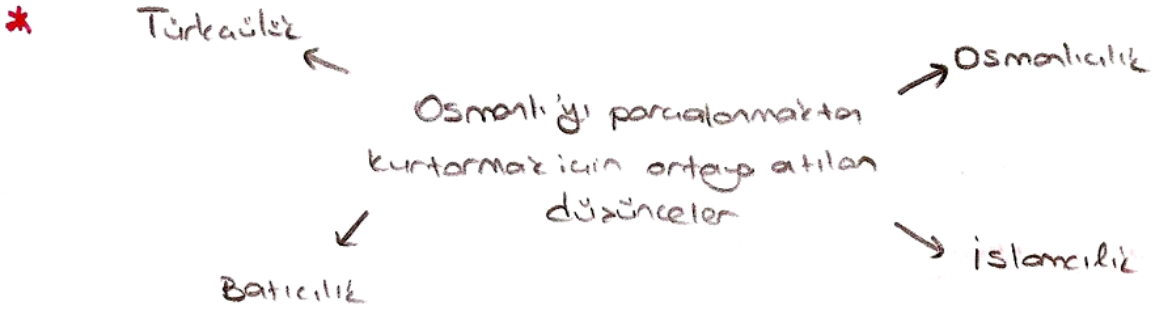

T.C İNKILAP TARİHİ

1

Atatürk ile İlgili Bilgiler

* Atatürk Selanik'te doğdu.

* Atatürk'ün Okuduğu Okullar

1. Mahalle Mektebi
2. Fehri Efendi İlkokulu
3. Askeri Rüştiye
4. Askeri İdadî
5. Harp Akademisi

* Atatürk'ün Görev Yerleri:

1. Şam: İlk görev yeridir. (5. Ordu)

2. 31 Mart Olayı: 2. Mevzuatı'ya karşı olanlar iyon ettiler. Bu işyeri, Kurmay Başkanı Atatürk olan "Hareket Ordusu" tarafından bastırıldı. Bu olay Atatürk'ün tarih sahnesinde görüldüğü ilk yerdir.

3. Troblusgrp: İtalya, hammadde arayışı nedeniyle burayı işgal etti.

Karadeniz asker gönderemiyoruz ⇒ Mısır İngiltere işgalinde
Denizden " " ⇒ Donanma yetersiz.

- Böylece bölgeye gönüllü subaylar oraya kilitte deşiatirerek giderek halkı örgütlediler.
- Atatürk (Gözetici Şerif Bey)
- Kazım Karabekir
- Ali Fethi Bey
- Nuri Conker
- Enver Paşa
- ↓
- Tekilantılık 2
özellik.

- Atatürk'ün ilk askeri bazarıdır.
- Yayırdık ama 1. Balkan Savaşı aklında aklıldık.
- Uzi Anlaşması imzalandı.
- 12 Ada İtalya'ya bırakıldı.

1. Balkan Savaşı

- * Atatürk bu savaşta boğazı korudu.
- * Türkçülük akımı güçlendi.
- * 1. Balkan'a katılmayıp 2. Balkan'a katılan devlet = Romanya.
- * Edirne Fatih = Enver Paşa

2. Balkan Savaşı

- * Bulgaristan kaybını telafi etmek için 1. Dünya Savaşına katıldı.

1. Dünya Savaşı

- Fransız İhtilali'nin yaydığı milliyetçilik akımı
- Hammaddeler ve pazar arayışı
- Sırp milliyetçisi Avusturya-Macaristan veliahtını öldürdü.

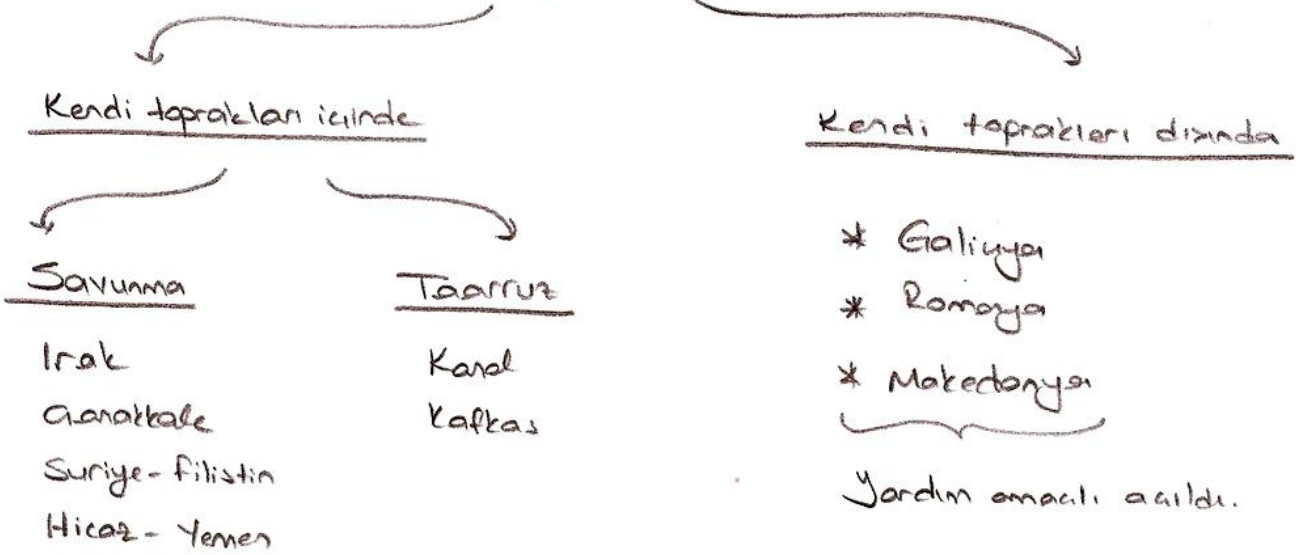
- * Başta Osmanlı tarafsızlığını göstermek için boğazı tüm gemilere kapattı. Sonra Goben ve Breslau (Alman gemileri) Osmanlıya sığındı. Adı Yavuz ve Midilli olarak deşiatirildi. O gece Alman mürettebat Rus limanlarını bombaladı. Osmanlı Savaşa girdi.

- * Almanya, Osmanlı'yı yanındak istiyor ⇒ Yeni cephe açılacak.
Halifeliğten faydalanacak.
Jeopolitik konumun faydalanacak.

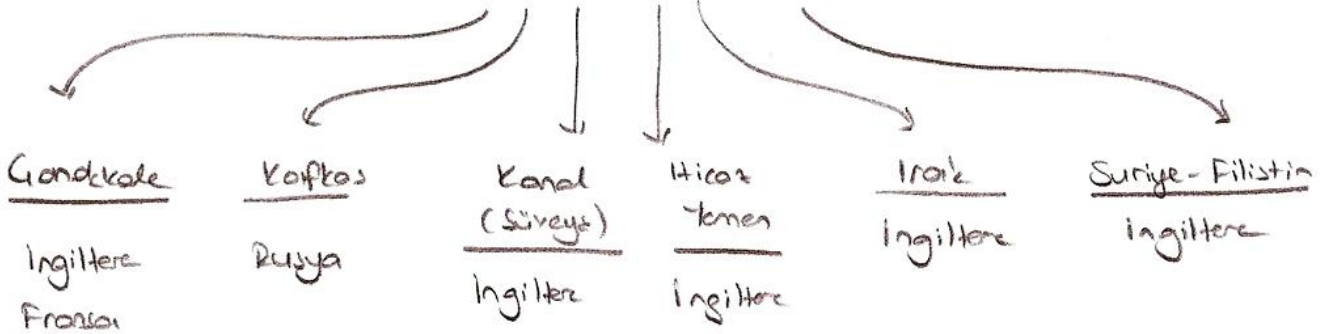
3

- * İtilaf Dev. Osmanlı'yı istemiyor ⇒ Topraklarını paylaşacaklar.

Cepheler

Cephelerde Düşmanlar

- * Bulgaristan savaktan çekilince

→ Osmanlı'nın Almanya ve Avusturya-Macaristan ile bağı kesildi ve ateşkes istemek zorunda kaldı.

* * * * *

* Turancılık *

Kafkasya

* Enver Paşa yönetti.

* Sarantonis faciası yarandı.

* Bozarsız almanlara rapımı toprak kazandırmış tdk cephe.

* Atatürk, 16. Valordu Komutanı olarak Muş ve Bitlis'i geri aldı.

Kanal

* Almanların istegi üzerine açıldı.

* İngilizlerin sömürgeleri ile bağlantıları kesilmek istendi.

* Bozarsız oldu.

* İmmetçilik politikası sona erdi.

Hicaz - Yemen

* Kutsal toprakları korumak için gittik.

* Askerlerimiz Sidi Beşir kampında şehit edildi.

* Bozarsız oldu.

Galiya / Romanya / Makedonya

Müttefiklere yardım amacıyla açıldı.

Irak

* Amaç, petrol ele geçirmek.

* Rusya'ya yardım göndermek

* Bozarsız oldu.

Suriye - Filistin

* Yıldırım orduları Grup Komutanlığı kuruldu.

* M. Kemal, Hatay'da düşmanı durdurdu.

* Mondros Ateşkesi İstanbul'da.

Cepheler

Ganaktepe

→ Bulgaristan, Osmanlıya maddi yardım yaptı.

* Amaç Rusya'ya yardım götürmek, Balkan ülkelerini yanlarına çekmek.

* Osmanlı'yı savaş dışı bırakıp, savaşın süresini kısaltmak.

* Tek ve kesin zafer aldığımız cephe.

* Atatürk → Çalkaya, Arıburnu, Anafartalar, Kırıkkale, Kızıltepe

→ "Ben size toprakları değil, ölmeyi emrediyorum!"

İtilaf D.

- İngiltere
- Fransa
- Rusya
- İtalya ← taraf değiştirdi.
- Yunanistan
- ABD
- Romanya

İttifak D.

- Avusturya - Macaristan
- Almanya
- Osmanlı
- İtalya

Gizli Anlaşmalar

- * Saint Jean de Maurienne ⇒ İtalya
- * Petrograd Protokolü ⇒ Rusya
- * Mac Mahon ⇒ Arap - Serif Hüseyin
- * Boğazlar ⇒ Rusya
- * Londra ⇒ İtalya
- * Skyes Picot ⇒ İngiltere - Fransa

Günümüzde Orta Doğu'nun paylaşılması ve keros bu anlaşmalardan kaynaklanır.

Mordros Ateşkes Anlaşması (30 Ekim 1918)

Osmanlı adına ⇒ Rauf Bey (Bahriye Nazırı)

İtilaf devletleri adına ⇒ Amiral Calthorpe (Akdeniz Kuv. Komutanı)

Önemli Maddeleri

- * Çanakkale ve İstanbul Boğazları açılacak. ⇒ İstanbul ve Anadolu arasındaki bağlantı kesildi.
⇒ İstanbul'un güvenliği tehlikeye girdi.
- * Toros tünelleri, itilaf devletleri tarafından işgal edilecektir.
⇒ İtilaf Devletleri, önemli geçit yerlerini kontrol ederek Osmanlı'nın ulaşımını desatim altına almayı istedikler.

* Sınırların korunması ve iç güvenliğin sağlanması için bırakılacak bir miktar kuvvet dışında Osmanlı ordusu terhis edilecektir.

⇒ Osmanlı'nın savunma gücü ortadan kaldırıldı.

⇒ İtilaf D., Anadolu'yu işgal etmelerini engelleyen güçleri ortadan kaldırmayı amaçlamıştır.

* **7. Madde:** İtilaf Devletleri, güvenliklerini tehdit edecek bir durumda istedikleri herhangi stratejik bir noktayı işgal edebileceklerdir.

⇒ Anlaşmanın en ağır maddesidir.

⇒ İtilaf Devletleri, işgallerine hukuki bir dayanak elde etmişlerdir.

⇒ Anadolu'nun tamamı işgal tehdidi altına girmiştir.

* İtilaf D., Osmanlı'nın demir yollarında istifade edecek ve Osmanlı ticaret gemilerini İtilaf Devletlerinin hizmetinde bulunduracaktır.

⇒ İtilaf D., Osmanlı'nın ulaşım ve ekonomik imkanlarını kendi çıkarları doğrultusunda kullanmak istemişlerdir.

* Hükümet haberleşmesi dışında telsiz, telgraf ve kabloların denetimi İtilaf Devletlerinin denetimine geçecektir. ⇒ Türk halkının organize olarak işgellere karşı kaymasını engellemek istemişlerdir.

* Doğudaki 6 vilayette (Erzurum, Bitlis, Sivas, Elazığ, Diyarbakır, Van) karışıklık çıkarsa, İtilaf Devletleri bu vilayetlerin herhangi bir kısmını işgal edebileceklerdir. **(24. madde)**

⇒ Doğu Anadolu'da bir Ermeni Devleti kurulması amaçlanmıştır.

Mondros Sonrası işgaller

Mondros'tan sonra ilk işgal edilen toprak

=
Musul

İngiltere

Anadolu'da işgale uğrayan
ilk toprak
= Hatay

Fransa

- İngiltere ⇒ Musul, Antep, Urfa, Maraş, Afyon, Eskişehir, İzmit, Samsun, Batum
- Fransa ⇒ Fransa'ya bırakıldı. Adana ve çevresi
- Yunanlılar ⇒ İzmir ve çevresi
- İtalya ⇒ Antalya ve Konya
- Ermeniler ⇒ Sarıkamış ve çevresi
- Gürcüler ⇒ Batum ve çevresi

7

Wilson Prensipleri

- * Yeniler, yenilenlerden toprak ve tasminat amaçlamak.
⇒ Mondı ve himaye ortaya çıktı.
- * Devletler arası sorunların çözümü için uluslararası bir cemiyet kurulacak.
⇒ Cemiyet-i Akvam = Milletler Cemiyeti
- * Devletler arasında gizli anlaşmalar yapılmayacak.
- * Milletlerin özgünlükta olduğu yerlerde, kendilerine bağımsızlık verilecek.
- * Osmanlı'da Türklerin özgünlükta olduğu yerler ⇒ Türkler
Azınlıkların " " " ⇒ Azınlıklara } verilecek.
- Görünüşte Osmanlı lehine, ilerde aleyhine olacak.
- * Bağışlar tüm ülkelere açık olacak.

Paris Barış Konferansı (1919)

- Rusya atıldığı için gizli anlaşmalarda değişiklik yapıldı.
- Önceden İtalya'ya verilen İzmir, Yunanistan'a verildi.
- İtalya Konferansı terketti. (İlk görüşe ayrılışı)
- Milletler Cemiyeti kuruldu.
- * Avrupa haritasını yeniden çizmek, } Konferansın amaçlarıdır.
Osmanlı topraklarını paylaşmak

Devletler

Ateşkes A.

Barış A.

Konferans

8

• Almanya	Rethondes	Versay	Paris Barış K.
• Bulgaristan	Selaz	Nöy	" " "
• Avus.-Macaristan	Villa Gusti	M → Triyon A → Sen Germen	" " "
• Osmanlı	Mondras	Sevr	San Remo K.

Not: Amiral Bristol Raporu = Türklerin haklılığını belirten ilk uluslar arası belgedir.

Not: İlgaller karşısında ilk kurşunu Hukuk-u Bexer gazetesini yazarı Hacı Tahsin (Osman Recep Neures) atmıştır.

İzmir'in İşgali

Yunanlılar İzmir'i işgal edince cemiyetler kurulmaya başladı.

Yararlı Cemiyetler

1. İzmir Müdafası: Hukuk: Yunan - İzmir

2. Reddi İlhak Yunan - İzmir

3. Trabzon Muhafazası: Hukuk: Pontus Rum - Trabzon.

4. Doğu Anadolu Müdafası: Hukuk: Ermeni
(Vilayet-i Sirtiye)

→ En etkili cemiyet.

5. Kilikyalılar: Fransız ve Ermeni - Adana

→ Atatürk'ün katıldığı son kongre olan Pozanti'yi toplanmıştır.

6. Milli Kongre: İlgaller basın yoluyla protesto edildi. Silah kullanılmadı.

7. Milli Kurakal (mim - mim):

8. Anadolu Kodunları:

9. Vahdet-i Milliye: Tüm cemiyetlerin birleştirilmesi fikrini savundu.

Not:
İlk yararlı cemiyet
= Kars-İstanbul Sırası

Erzurum Kongresi'nin
toplantısında etkili oldu.
(Halkın Gazetesi)

Atatürk'ün
düşünce yapısı.

Zararlı Cemiyetler

1. Aşinlıkların Kurdukları :

- **Mavri Mira** = "Kara gün." Yunanlar tarafından kuruldu.
- **Pontus Rum** = Trabzon Rum Devleti kurmak için.
- **Hıncak ve Taznak (Sütyun)** = Ermeni devleti kurmak için.
- **Etnik - i Eterya** = Mavri Mira ile aynı.
- **Alyps - İsrailiti (Maccabi)** = Kudüs'te İsrail Devleti kurmak.

2. Türklerin Kurdukları :

- **Wilson Prensipleri** = ABD himayesi. (Halide Edip Adıvar üyedir.)
- **İngiliz Muhipleri** = İngiliz " " (Damat Ferit, Padişah Vahdettin üyedir.)
- **Sulh ve Selamet - i Osman** = Kurtuluş halifeye bağlı kalmaktadır.
- **Teal - i İslam** = " " " "
- **Kürt Teali** =
- **Hürriyet ve İtilaf** = Milli mücadelenin gereksiz old. savundu.

* Tüm yararlı cemiyetler Anadolu ve Rumeli Müdafai - i Hukuk Cemiyeti adı altında birleştirildi.

KURTULUŞ SAVAŞI HAZIRLIK DÖNEMİ

- * Mondros'un imzalandığı gün Atatürk, Adana'da Yıldırım Orduları Grup Komutanı iken İstanbul'a döndü.
- * İstanbul'da İtilaf Devletlerinin davranmalarını görünce
" Geldikleri gibi giderler." dedi.
İleri görüşlü.

- * Atatürk, antlaşığı yatıştırması için 9. Ordu Müfettişi olarak Samsun'a gönderildi. Orda bir rapor hazırlayıp Havza'ya geçti.

10

Havza Genelgesi

- * Yurdun her yerinde protesto mitingleri düzenlenmelidir.
  - * Düzenli orduya dağıtılmamalıdır.
  - * İtilaf Devletlerine protesto telgrafları atılmalıdır.
  - * Ayrıntılara zarar verilmeyecektir.
- Bunun üzerine Atatürk ilk kez İstanbul'a çağırıldı.

Ankara Genelgesi

1. Vatanın bütünlüğü, milletin bağımsızlığı tehlikededir.
⇒ Gerekçe
  2. İstanbul Hükümeti görevini yerine getirememektedir.
⇒ Gerekçe
  3. Milletin bağımsızlığını, yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır.
⇒ Amaç ve yöntem
  4. Erzurum'da toplanacak kongreye delege gönderilecektir.
  5. Sivas'ta ulusal bir kongre toplanacaktır. Kongreye her sınıftan halkın sevdiği 3 kişi katılacaktır.
  6. İstanbul H. görevini yerine getirmemeye devam ederse milli bir kurul oluşturulacaktır. (Temsil heyeti)
- * Böylece milli mücadelelerin programı belli oldu.
- * Bu genelgeden sonra Atatürk, hem 9. Ordu Müfettişliğinden hem de askerlikten istifa etmiştir.
- * Kâzım Karabekir'e Atatürk'ü tutuklama emri verildi. O ise 15. Kolordu ile birlikte Atatürk'ün emrine girdi.

Erzurum Kongresi

11

1. Ulusal sınırlar içinde vatan bir bütündür, bölünemez.
⇒ ilk kez Misak-ı Milli'den bahsedildi.
  2. Manda ve himaye kabul edilemez.
⇒ Tam bağımsızlık hedeflendi.
⇒ İlk kez manda ve himaye reddedildi.
⇒ Dış politika yöneltik bir karardır.
  3. Kuvay-i Milliye'yi etkin, milli iradeyi hakim kılmak esastır.
⇒ ulusal bağımsızlık - ulusal egemenlik vurgulandı.
  4. Ulusal sınırlarımızda gözü olmayan herhangi bir devletten yardım alınabilir.
⇒ Milli mücadelede bize en çok Sovyet Rusya yardım etti.
  5. Azınlıklara ayrıcalık verilemez.
  6. Ulusal güçler, padişah ve saltanat makamını düştüğü bu durumdan kurtulacaktır.
⇒ Ulusal egemenliğe ters bir karar olsa da saltanat yanlıları milli mücadeleye çekilmek istendi.
  7. Ülke genelinde seçimler yapılacaktır, Osmanlı Mebusan Meclisi anılacaktır ve hükümet bu yolları denetlenecektir.
- ★ Toplantı bakımından ⇒ Bölgesel
Kararlar " ⇒ Ulusal } bir kongredir.

Sivas Kongresi

- * Erzurum Kongresinin kararları kabul edildi.
- * Tüm cemiyetler, Anadolu ve Rumeli M.H.C adı altında birleştirildi.
- * Temsil Heyetinin üye sayısı 9'dan 15'e artırıldı.

★ Toplantı ve karar bakımından uluseldir.

* Batı Cephesi Komutanlığını Ali Fuat Cebesoy ortardı.

⇒ Temsil Heyeti ilk kez yürütme yetkisi kullandı.

⇒ Yeni bir hükümet gibi çalışmıştır.

* Manda ve himaye, bir daha gündeme gelmemek üzere reddedildi.
(Kongrede en çok tartışılan konu olmuştur.)

* Halkın haberdar olması için irade-i Milliye gazetesi çıkarıldı.

Milli Mücadelede Gazeteler

Yararlı

- irade-i Milliye
- Hakimiyeti Milliye (ulus)
- Nispet
- İleri
- Akzon
- Vakit
- İktidat
- Albayrak
- Hukuk-u Bazar
- Acik söz
- Sebilreşad

Sararlı

- Türkiye İstanbul
- Zafer
- Aydede
- Ten
- Ümit
- Güler yüz
- Akender
- Peyam-ı Sabah
en sararlısı

Amasya Görüşmesi

* Sivas K. 'den sonra görüşülen alinan Domat Ferit Paşa yerine gelen
ilk siyasi bakanı

Ali Rıza Paşa Atatürk ile görüşmesi için Bahriye Nazırı Salih Paşa'yı
Temsil Heyetini taşıyan ilk İstanbul Hükümeti
Temsil Heyetini taşıyan ilk bakan

Amasya'ya gönderildi.

- * Tensil Heyeti, İstanbul H. tarafından resmi olarak tanındı. *
- hukuken

- * Tensil Heyeti adına ⇒ Rauf Bey, Bekir Sami Bey, Atatürk
İstanbul Hükümeti " ⇒ Salih Paşa.

Alınan Kararlar

- Tüm zararlı cemiyetler kapatılacak.
  - San Remo Konferansına Tensil Heyetinin seçtiği delegeler katılacak.
  - Anadolu ve Rumeli M.H.C. yasal sayılacak.
  - Azınlıklara ayrıcalık verilmeyecek.
  - Osmanlı Mebusan Meclisi, İstanbul'un dışından güvenli bir bölgede açılacak.
- * Sadece meclis açılması kabul edildi. O da İstanbul'da.

Atatürk'ün Mebusan Meclisinden istekleri

1. Misak-ı Milli'yi kabul ettirin. ✓
2. Beni başkan seçin. X (Reşat Hilmi Bey seçildi.)
3. Müdafâ-i Hukuk Grubu kurun. X (Telâh-ı Vatan kuruldu.)

Misak-ı Milli Kararları

Kapitülasyonlar

Azınlıklar

Boğazlar

Ulusal sınırlar

Halk gütünlüğü

Dış borçlar.

* **ulusal egemenlik**
Yok!
(Padışah kontrolünde)

* Misak-ı Milli'nin ilanı üzerine İstanbul resmen işgal edildi.

14

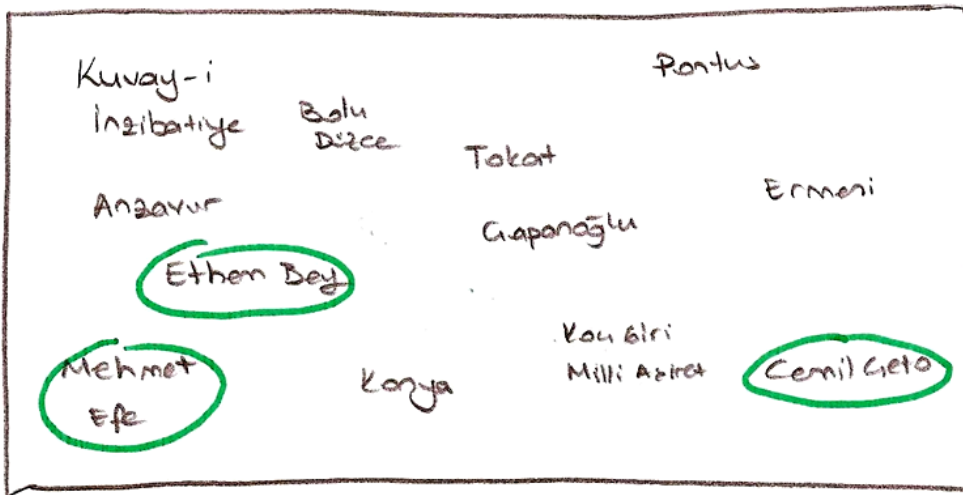
1. TBMM DÖNEMİ

- * İstanbul'un resmen işgalı üzerine kurulmuştur.
- * 1-TBmm açılıncı Tensil Heyeti sona ermiştir. → Güler birtığı
- * Yasama ve yürütme yetkisini kendinde toplamıştır. (Hızlı karar almak için)
- * Kurucu bir meclistir.
- * Her meslekten milletvekili olduğundan millidir.
- * Anaı bağımsızlığı sağlamaktır.
- * Yaptığı tek inkılap saltanatı kaldırmasıdır.
- * 2-TBmm ise çağdaşlaşma amacıyla inkılaplar yapmıştır.
- * Meclis Başkanı aynı zamanda hükümetin de başkanıdır.

Atatürk bu görevini 1923'te

Cumhurbaşkanı seçilene kadar sürdürmüştür.

İşyanlar

1. TBMM'YE KARŞI ÇIKARILAN İSYANLAR

Doğrudan İstanbul H. Tarafindan

- * Ahmet Anzavur
- * Kuvay-i İnzibatiye

İst. Hükümeti ve Hilaf Devletlerinin Ortaklaşa Çıkardığı İsyanlar

- * Seyh Recep
- * Cemil Gelo
- * Kaa Girci
- * Ali Batı
- * Seyh Esref
- * Urfa Milli Azireti
- * Konyalı Ayaklanması
- * Yozgat "
- * Bolu - Düzce - Hendek - Adapazarı
- * Garpanglu
- * Bozlu
- * Aynacıoğulları

Estiden Kuvay-i Milliye'ye olup Sonradan TBMM'ye karşı Çıkan İsyenlar

- * Yörük Ali Efe
- * Gerles Ethem
- * Donirci Mehmet Efe

Azınlıkların Çıkardıkları İsyenlar

- * Ermeni
- * Rum

1. Hiyaneti-i Vatanıye

2. İstiklal Malkemeleri ⇒ TBMM'nin yargı yetkisi

3. Halkı Bilgilendirme ⇒ Atatürk tarafından Anadolu Ajansı kuruldu.

4. Fetvalar ⇒ Ankara Müftüsü Rifat Börekçi'den alındı.

Seyr Anlaşması

1. İstanbul, Osmanlı'nın başkenti olarak kalacak ama Osmanlı azınlık haklarını gözetme se elinden alınacak.

2. Boğazlar her zaman, tüm devletlerin gemilerine açık bulundurulacak, ayrı bayrağı ve bütçesi olan (içinde Türk olmaya) komisyonu idare - sinde bulunacak.

⇒ Osmanlı'nın Boğazlar üzerindeki egemenlik hakkı sona ermiştir.

3. Zorunlu askerlik kaldırılacak. Toplam kuvvetler 50.700'ü geçmeyecek.

⇒ Osmanlı'yı savunmasız duruma getirmiştir.

4. Azınlıklara geniş haklar verilecektir.

⇒ Osmanlı'nın içişlerine karışıyorlar.

5. Kapitülasyonlardan tüm devletler yararlanacak. Osmanlı tazminat ödeyecek.

⇒ Osmanlı ekonomik bağımsızlığını kaybetmiştir.

* Meclis onayından geçmediği için hukuken geçersizdir.

* Tevfik Paşa ve Sultan Vahdettin imzalamadı.

* Saltanat Sûrası imzalandı.

* İmzalayanlar, vatan haini ilan edildi.

KURTULUŞ SAVAŞI

Askeri Safha

1. Doğu Cephesi:

- Komutan Kâim Karabekir.
- Ermenilerle savaştık.
- Gümrü Barış A. imzalandı.
- TBMM'nin uluslararası ilk antlaşması.
- TBMM'yi tanıyan ilk devlet Ermenistan oldu.
- TBMM'nin ilk siyasi ve diplomatik başarısıdır.

2. Güney Cephesi:

- Fransızlarla savaştık.
- Ankara A. ile cephe kapandı.
- Antep → Gazî (1921) → Sahin Bey
Maraz → Kahraman (1921) → Sütaî İsmail
Urfa → Şanlı (1921) → Ali Saip Bey

bu sra ile unvan
aldılar

3. Batı Cephesi:

- Kuvay-i Milliye yerine kuruldu.
- Refet Bide → Güney
İsmet İnönü } Komutanlar.
↓
Batı

Siyasi Safha

1. Mudanya Ateskes Antlaşması:

- Türk - Yunan antlaşması sona erecek.
- 15 gün içinde Yunanlar Doğu Trakya'yı bırakacak.
- İstanbul ve Boğazlar TBMM'ye bırakılacak.
- Milli mücadelenin zaferle sonuçlandığını gösteren ilk diplomatik ve siyasi belgedir.
- Sevr'in geçersiz olduğu kabul edilmiştir.
- İstanbul ve Doğu Trakya savaştan kurtarıldı.
- Ardından saltanat kaldırıldı.

2. Lozan Barış Antlaşması:

- Sınır, Ege Adaları, Azınlıklar, Dış Borular, Boğazlar, nüfus mübadelesi, tazminat çözüldü.
- Sadece Irak (musul) sınırı sorunu çözülmedi.
- İlk çözölen mesele = Patrikhane
- Irak ve Güney sınırı, mübadele, yabancı okullar, patrikhane, boğazlar, dış borular → Lozan sonrası yeniden gündeme geldi.
- Güney ve Doğu sınırı, boğazlar, adaları patrikhane aleyhimize çözüldü.

I. İndü Savaşı (Savunma)

- * Yunanlar, Cerkas Ethem isyanını fırsat bildiler.
- * Düzenli orduya duyulan güven sarsılmak istendi.
- * Düzenli ordunun ilk zaferidir.
- * Teşkilat-ı Esasiye kabul edildi.
- * İstiklâl Marşı kabul edildi.
- * Albay İsmet Paşa'nın rütbesi generalliğe yükseltildi.

Londra Konferansı

- Türkiye, Halya'nin davetiyle katıldı. (TBMM'yi resmen tanıdılar.)
- Amacı Sıvı hafifletip kabul ettirmektir.

Bizim amaçlarımız

- Barış yolunu olduğumuzu göstermek
- Misak-ı Milli'yi tüm dünyaya duyurmak
- Varlığımızı kabul ettirmek (resmen tanımak)

- Hem İst. Hükümetini hem de TBMM'yi davet ederek anlaşmalarla çıkarmak istedikler.
- Tarık Paşa   Bekir Sami Bay
- söz   deretti.

- Uluslararası alanda ilk siyasi pazarımızdır.

Afganistan ile Dostluk Anlaşması

- TBMM, Afganistan'a subay ve öğretmen göndermeyi kabul etti.
- TBMM'yi tanıyan ilk Müslüman ülkedir.
- Atatürk ile Afgan Kralı Amanullah Han arasında mektuplaşmalar oldu.

İstiklâl Marşı'nın Kabulü

- * Güfte (şö) = Mehmet A. Ersoy
- * İlk beste = Ali Rifat Gökçatay
- * Söz " = Osman Zeki Üngör
- * İlk yayınlayan gazete = Akıncı
- * İlk yer alan anayasa = 1982

Moskova Anlaşması

19

- Sovyetler Birliği, sınırlarını güvenceye almak istiyordu.
- Türkiye'yi tanıyan ilk büyük devlet (Avrupa devleti) Sovyet Rusya olmuştur.
- * İki taraftan birinin tanımadığı anlaşmayı diğeri de tanımayacak.
- * Sovyet Rusya, Misak-ı Milli'yi kabul edecek.
- * " " kapitülasyonların kaldırılmasını kabul etti.
- * İki devlet arasında siyasi ve ekonomik işbirliği yapılacaktır.

Kars
Andan > TBMM'ye

Batum → Gence'ye

Misak-ı Milli'den ilk taviz!

II. İnönü Savaşı

- * Amaç Yunanların Ankara'ya kadar ilerleyip TBMM'yi dağıtmak ve İngilizlerin desteğini kaybetmemek istemesi.
- Türkler önce saldırıyı durdurdu sonra taarruza geçti. Ancak taarruz eğitimi almadıkları için Aslıhanlar ve Dumlupınar'da başarısız oldular.

Sonuçlar

- F**ransa TBMM'ye ateşkes teklifinde bulundu.
- i**talya Ankaralı'dan çekilme kararı aldı.
- F**ransa Zonguldak'tan çekildi. (Maden koruması)
- i**ngiltere Malta'daki 40 Türk'ü serbest bıraktı.
- * Fevzi Çakmak'a Orgeneral rütbesi verildi.
- * " Siz orda sadece düzmen değil, bu milletin mâkûs talihini de yerdiniz."

Kütahya - Eskişehir Savaşları

- * Yunanlar 1. ve 2. İnönü'nün dekları almayı istedi.
- * Yunan Kralı Konstantin gazetecilere Ankara'da randevu verdi.
- * Yunan taarruzu karşısında Türk ordusu Atatürk'ün emri ile Sakarya ırmağını doğusuna çekildi.
- * Kütahya, Eskişehir ve Afyon'u kaybettik.

Sonuçları

- * Fransızlar ateşkes anlaşmasını geri çekti.
- * İtalyanlar, Anadolu'dan çekilmekten vazgeçti.
- * Meclis'in Kayseri'ye taşınması gündeme geldi.
- * Savaş devam ederken Maarif Kongresi toplandı. ⇒ Eğitime verilen önem.
- * Atatürk'e 3 aylığına Baskomutanlık yetkisi verildi. Böylece askerliğe geri döndü.

Yasama + Yürütme

- * Tekalif-i Milliye emirleri yayınlandı.

Sakarya Meydan Muharebesi (Subaylar Savaşı)

- Son savunma savaşıdır.
- "Hattı müdafaa yoktur, sathı müdafaa vardır."
- Sakarya Melhame-i Kübri'si denmiştir.
- 1683 2. Niğne-i Kuvvetmasından beri devam eden Türk gerilemesi sona ermiştir.
- Atatürk'e GAZİLİK unvanı ve MAREŞALLİK rütbesi verildi.
- Üst üste 3 büyük savaş kazan
- Doğu sınırımız Kars Anlaşması ile kesin olarak çizildi.
- İtalya, Anadolu'dan tamamen çekildi.

Ankara Anlaşması

21

- * Haray, Fransa yönetimindeki Suriye'ye bırakıldı. (Misak-ı Milli'den 2. taviz)
- * Suriye'deki Calar Kalesi ve Süleyman Şah Türbesi Türk toprağı sayıldı.
- * Güney Cephesi kapandı.
- * Fransa, Tamm'ji tonyon ilk İtilaf Devleti oldu.

Bağkomutanlık Meydan Muharebesi (Büyük Taarruz) → Rum Sındığı

- * Tek taarruz savadığımızdır.
- * 1 yıllık hazırlıktan sonra saldırıya geçtik.
- * İlk kurtarılan ilimiz Afyon oldu.
- * "Ordular ilk hedefiniz Akdeniz'dir, ileri!"
- * Feri Çalınak'a mareşallik rütbesi verildi.
- * Askeri safha bitti, siyasi safha başladı.
- * Mudanya Atakes A. imzalandı.
- * Saltanat kaldırıldı. ⇒ Laikliğe ilk adım.

Not:

Yalın } Yakup Kadri
Ankara } Karacaoğlu

Ateşten Gömlek } Halide Edip
Türk'ün Ateşli İntiharı } Adivar

ATATÜRK DÖNEMİ İÇ POLİTİKA

1. CHP :

- Atatürk genel başkan. (Ebedi Şef)
- Gift dereceli seçim sistemi.
- Açık ay gisli sayım.
- Devletailik

2. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası:

- Kâzım K., Refet Bele, Adnan Adıvar, Zauf Orbay, A. Fuat Cebesoy
- İlk muhalefet partisi.
- Ekonomide $\Rightarrow$ liberalizm
- Tek dereceli seçim sistemi.
- Seyh Said işyına destek verdiği düzünce ile kapatıldı.

Seyh Said işyını

- * Cumhuriyet rejimini deęitirmeye yönelik ilk ve son işyon
- * Kürt - Dini nitelikli.
- * OHAL ilan edildi.
- * Tahrir-i Sükun Kanunu çıkarıldı.
- * Türkiye'nin Musul üstün deki etkinlięi sona erdi.

İzmir Suikastı

- * Terakkiperver üyelerince planlandı. Girtili sevki haber verdi.
- * İstiklal Mah. son kez görüş yaptı.

3. Serbest Cumhuriyet Fırkası

- Atatürk istedi, A. Fethi Okyar kurdu.
- Amacı hükümetin denetlenmesi ve ekonomik krize çare.
- Tek dereceli seçim sistemi.
- Liberalizm.
- Kadınlara siyasi hak verilmesini talep etti.
- Partiye gericiler girince A. Fethi Okyar partiyi kapattı.

Menemen (Kubilay) Olayı

- * Asstegmen Kubilay şehit edildi.
- * Çok partili hayata geçiş denemeleri bazarisizlikle sonuçlandı.

1. SİYASİ İNKILAPLAR

Saltanatın Kaldırılması

- * Lozan'da kargaza çıkmasını önlemek
- * İki barlı yönetime son vermek.
- * Laiklik.
- * Saltanat ile hilafet ayrıldı.
 ↙ Kaldırıldı.   ↘ Son halife = Abdülmecit Efendi.
- * Osmanlı'nın varlığı resmen son buldu.
- * Regim ve devlet başkanlığı sorunları ortaya çıktı.

2. TBMM

- * İnkılap Meclis de denir.
- * Atatürk ⇒ Antep milletvekili.

Ankara'nın Başkent Olması

- * Güvenli
- * Milli Mücadelerin merkezi.

Cumhuriyetin İlanı

- * Güler ayrılığı.
- * Kabine sistemi.

Halifeliğin Kaldırılması

- * Laiklik yolunda atılan en önemli adımdır.
- * İnkılap ve egemenliğin önündeki en büyük engel azıldı.

3 Mart 1924 Gelişmeleri

- * Tevhid-i Tedrisat.
- * Erkan-ı Harbiye-i Umumiye vekaleti
 = Genelkurmay Başkanlığı
- * Şer' ve Ertkat
 ↙ Diyanet idari   ↘ Vakıflar
 Genel M.

2. HUKUKİ İNKILAPLAR

24

1924 Anayasası

- * "Devletin dini İslam'dır." → 1928'de kaldırıldı. İlk değişiklik.
- * En uzun süre yürürlükte kalan anayasadır.
- * Yasama + Yürütme ⇒ TBMM, Yargı ⇒ Bağımsız Mahkemeler.

Türk Kadını ve Siyasal Haklar

- * 1930 ⇒ Belediye Belediye
- * 1933 ⇒ Muhtarlık Muhtar
- * 1934 ⇒ Milletvekili Vekil

Not: 1926'da İsviçre'nin Medeni Kanun'u kabul edildi.

Tek er
Nikah

Siyasi hak yok!

3. Toplumsal İnkılaplar:

Şapka Kanunu

Tetke, Zaviye ve Türbelerin Kapatılması

Not: Kronoloji

MİLADİ = 1926 (6 harf)

Tetke = 1925 (5 harf)

Şapka = 1925 (5 harf)

Salıverinin Kaldırılması = 1922 (22 harf)

4. SOSYAL İNKILAPLAR

Soyadı Kanunu ⇒ Eşitlik = Halkçılık (1934)

Kılık Kıyafet

5. EĞİTİM - KÜLTÜR İNKILAPLARI

Telif-i Terâcime

Maarif K.

Medreselerin Kapatılması

Hayat-ı İlmiye

Tevhid-i Tedrisat

Maarif Teşkilatı Kanunu

Harf Devrimi
Millet Mektepleri

Türk Tarih Kurumu
" Dil "

Halk Evi
Üniversite Reformu

25

Mimari

* Emin Onat } Anıtkabir
Orhan Ada }

6. EKONOMİ İNKILAPLARI

İzmir İktisat Kongresi

Tarım

Ticaret ⇒ İc Bankası

Sanayi ⇒ Sanayi ve Maden Bankası = Sümerbank.

İLKELER

1. Cumhuriyetçilik:

- Saltanatın kaldırılması.
- Kadınlara seçme seçilme hakkı tanınması
- Halifeliğin kaldırılması
- 1924 Anayasasının kabulü
- Erkeklerin harbiye ve umumiyeye vekâleti
- Demokrasi
- Parti
- Ulus egemenliği
- Seçim

2. Milliyetçilik:

- Halifeliğin kaldırılması
- Tevhid-i Tedrisat
- Kabotaj konusu
- Yerli tüccarları koruma
- TBMM'nin açılması
- Ulusal birlik ve beraberlik
- "TÜRK" kelimesi

3. Devletçilik: (Millileştirme).

- Milli Bankalar
- Misak-ı İktisat
- Kalkınma Planları
- MTA
- İzmir İktisat K.
- Merkez Bankası
- Adana - Mersin demiryolları
- Maliye, İktisat, Sermaye, İzetme, Kalkınma.

4. Laiklik:

- Saltanat ve hilafetin kalkması
- Şer'iye ve Evkaf v. "
- Memur seklinin deęiřmesi
- Medeni Kanun kabulü

• Tevhid-i Tedrisat

- Medreselerin kapanması
- Kılık-kıyafet konunu

Akıcılık 26

Bilimsellik

İlim / Fen

Din ve vicdan
özgürlüğü.

5. Halkçılık,

Halkın yararına olan her şey, esitlik

6. İnkılapçılık:

- Latin Alfabesi
- İstanbul Üniversitesinin açılması
- Siyasal Bilimler Fakültesi
- Güzel Sanatlar "
- Kılık - kıyafet konunu
- Miladi takvim
- Uluslararası saat ve rakam
- Metrik sistemin getirilmesi
- Saltanat kaldırılıp Cumhuriyet'in ilan edilmesi

* Gergiletilme

* Batılılaşma

* "yerine" kelimesi